

JEŽIŠ, VZKRIESENIE A ŽIVOT/ VZKRIESENIE LAZÁRA

PRACOVNÝ LIST Č. 14

podnety k príprave na biblickú súťaž Biblická olympiáda 2019/2020
DIECÉZNY KATECHETICKÝ ÚRAD BRATISLAVSKEJ ARCIDIECÉZY

Jn 11, 1-44

Bol chorý istý Lazár z Betánie, z dediny Márie a jej sestry Marty. Bola to tá Mária, čo pomazala Pána voňavým olejom a poutierala mu nohy svojimi vlasmi. Jej brat Lazár bol chorý. Preto mu sestry poslali odkaz: „Pane, ten, ktorého miluješ, je chorý.“ Keď to Ježiš počul, povedal: „Táto choroba nie je na smrť, ale na Božiu slávu, aby ňou bol oslávený Boží Syn.“ Ježiš mal rád Martu i jej sestru a Lazára. Keď teda počul, že je chorý, zostal ešte dva dni na mieste, kde bol. Až potom povedal učeníkom: „Podme znova do Judey.“ Učeníci mu vraveli: „Rabbi, len nedávno ťa Židia chceli ukameňovať a zasa ta ideš?!“ Ježiš odpovedal: „Nemá deň dvanásť hodín? Kto chodí vo dne, nepotkne sa, lebo vidí svetlo tohoto sveta. Ale kto chodí v noci, potkne sa, lebo v ňom nie je svetlo.“ Toto povedal a dodal: „Náš priateľ Lazár spí, ale idem ho zobudiť.“ Učeníci mu povedali: „Pane, ak spí, ozdravie.“ Ježiš však hovoril o jeho smrti a oni si mysleli, že hovorí o spánku. Vtedy im Ježiš povedal otvorene: „Lazár zomrel. A kvôli vám sa radujem, že som tam nebol, aby ste uverili. Podme k nemu!“ Tomáš, nazývaný Didymus, povedal ostatným učeníkom: „Podme aj my a umrime s ním.“ Keď ta Ježiš prišiel, dozvedel sa, že Lazár je už štyri dni v hrobe. Betánia bola pri Jeruzaleme, vzdialená asi pätnásť stadií, a tak prišlo k Marte a Márii veľa Židov potešiť ich v žiali za bratom. Keď Marta počula, že prichádza Ježiš, išla mu naproti. Mária zostala doma. Marta povedala Ježišovi: „Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel. Ale aj teraz viem, že o čokoľvek poprosíš Boha, Boh ti to dá.“ Ježiš jej povedal: „Tvoj brat vstane z mŕtvych.“ Marta mu vravela: „Viem, že vstane v posledný deň pri vzkriesení.“ Ježiš jej povedal: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie. A nik, kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky. Veríš tomu?“ Povedala mu: „Áno, Pane, ja som uverila, že ty si Mesiáš, Boží Syn, ktorý mal prísť na svet.“ Ako to povedala, odišla, zavolať svoju sestru Máriu a potichu jej vravela: „Učiteľ je tu a volá ťa.“ Len čo to ona počula, vstala a šla k nemu. Ježiš totiž ešte nevošiel do dediny, ale bol stále na mieste, kde mu Marta vyšla naproti. Keď Židia, čo boli s ňou v dome a potešovali ju,

videli, že Mária rýchlo vstala a vyšla von, pobrali sa za ňou, lebo si mysleli: „Ide sa vyplakať k hrobu.“ Keď Mária prišla ta, kde bol Ježiš, a zazrela ho, padla mu k nohám a povedala mu: „Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel.“ Keď Ježiš videl, ako plače a ako plačú aj Židia, čo s ňou prišli, zachvel sa v duchu a vzrušený sa opýtal: „Kde ste ho uložili?“ Povedali mu: „Pane, pod' sa pozriete!“ A Ježiš zaslzil. Židia povedali: „Hľa, ako ho miloval!“ No niektorí z nich hovorili: „A nemohol ten, čo otvoril oči slepému, urobiť, aby tento nezomrel?!" Ježiš sa znova zachvel a pristúpil k hrobu. Bola to jaskyňa uzavretá kameňom. Ježiš povedal: „Odvalte kameň!“ Marta, sestra mŕtveho, mu povedala: „Pane, už páchne, veď je už štyri dni v hrobe.“ Ježiš jej vravel: „Nepovedal som ti, že ak uveríš, uvidíš Božiu slávu?“ Odvalili teda kameň. Ježiš pozdvihol oči k nebu a povedal: „Otče, ďakujem ti, že si ma vypočul. A ja som vedel, že ma vždy počuješ, ale hovorím to kvôli ľudu, čo tu stojí, aby uverili, že si ma ty poslal.“ Keď to povedal, zvolal veľkým hlasom: „Lazár, pod' von!“ A mŕtvy vyšiel. Nohy a ruky mal ovinuté plátnom a tvár obviazanú šatkou. Ježiš im povedal: „Porozväzujte ho a nechajte ho odísť!“

porozumenie

Mária a Marta reagujú rôznym spôsobom na smrť brata: Marta beží k Ježišovi, Mária zostáva doma, smúti. Marta vyslovuje svoju dôveru, neskôr aj vieru.

Ježiš hovorí Marte, že jej brat vstane: Marta to pochopí ako vzkriesenie v posledný deň, podľa židovskej viery. Na to Ježiš nadväzuje slávnostným vyznaním: "Ja som vzkriesenie a život."

Marta prešla od presvedčenia, že Ježiš má len zvláštny vzťah k Bohu, k uznaniu, že je Mesiášom.

Aj Ježiš prežíva zármutok: bol hlboko dojatý, zachvel sa.

Práve skrze Lazarovu smrť sa malo osláviť jeho meno. Bola predobrazom Kristovej smrti a vzkriesenia .

Viera je podmienkou k tomu, aby bolo možné vidieť moc Božiu, ktorá premôže rozkladnú moc smrti. Zároveň zázrak samotný má vyvolať vieru u prítomných .

Slovník

Lazár: (hebr. Eleazar) – „Boh pomáha“. Ježišov priateľ, žijúci v Betánii, ležiacej nad Olivovou horou pri Jeruzaleme. Ježiš počas svojich návštev v Jeruzaleme bol ubytovaný práve u Lazára.

štyri dni v hrobe...: Podľa židovských predstáv sa po smrti duša usiluje ešte po tri dni vrátiť naspäť do svojho tela. Na štvrtý deň „to vzdá“ a telo sa konečne začína rozpadávať a rozkladať.

stádia: grécka a neskôr rímska dĺžková miera, asi 185 metrov. 15 stádií je asi 2,7km

Mesiáš (Kristus): (gr. christos, hebr. mášiach): „Pomazaný“. Starozákonní kňazi boli pri uvedení do „úradu“ pomazaní olejom. Podobne boli pomazaní králi – výnimočne aj proroci. Izraelský kráľ sa všeobecne tituloval „Pomazaný Jahveho“. „Pomazaný“ sa časom stáva titulom pre očakávaného Záchrancu, ktorý má byť prorokom, kňazom podľa radu Melchizedecha a kráľom.

jaskyňa uzavretá kameňom: Hebrejské hroby boli spravidla jaskyňami. Mŕtve telo sa v nich nezasypávalo, ani sa neukladalo do rakvy, ale sa nabalzamovalo vonnými masťami, ovinulo plátnom a tak uložilo do hrobu. Zdá sa, že po rozpadnutí tela mohli byť kosti premiestnené do zvláštnej schránky a hrob mohol byť znova použitý.

súvislosti

k Jn 11,1-2: „Ako išli ďalej, vošiel do ktorejsi dediny, kde ho prijala do domu istá žena, menom Marta. Tá mala sestru menom Máriu, ktorá si sadla Pánovi k nohám a počúvala jeho slovo. Ale Marta mala plno práce s obsluhou. Tu zastala a povedala: „Pane, nedbáš, že ma sestra nechá samu obsluhovať? Povedz jej, nech mi pomôže!“ Pán jej odpovedal: „Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a potrebné je len jedno. Mária si vybrala lepší podiel, ktorý sa jej neodníme““ (Lk 10,38-42).

Šesť dní pred Veľkou nocou prišiel Ježiš do Betánie, kde býval Lazár, ktorého vzkriesil z mŕtvych. Pripravili mu tam hostinu. Marta obsluhovala a Lazár bol jedným z tých, čo s ním stolovali. Mária vzala libru pravého vzácneho nardového oleja, pomazala ním Ježišove nohy a poutierala mu ich svojimi vlasmi; a dom sa naplnil vôňou oleja.

Tu jeden z jeho učeníkov, Judáš Iškariotský, ktorý ho mal zradiť, povedal: „Prečo nepredali tento olej za tristo denárov a nerozdali ich chudobným?“ Lenže to nepovedal preto, že mu šlo o chudobných, ale že bol zlodej. Mal mešec a nosil to, čo doň vkladali. Ježiš povedal: „Nechaj ju, nech to zachová na deň môjho pohrebu! Veď chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy!“ (Jn 12,1-8).

k Jn 11,4: „Toto urobil Ježiš v Káne Galilejskej ako prvé zo znamení a zjavil svoju slávu“ (Jn 2,11a).

„A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodný Syn, plný milosti a pravdy“ (Jn 1,14b).

k Jn 11,8: „Na to zdvihli kamene a chceli ich hádzať do neho, ale Ježiš sa skryl a vyšiel z chrámu“ (Jn 8,59).

„Židia znova zdvihli kamene a chceli ho kameňovať“ (Jn 10,31).

k Jn 11,9: „Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť vo tmách, ale bude mať svetlo života“ (Jn 8,12b).

k Jn 11,11: „povedal: Odíd'te! Dievča neumrelo, ale spí“ (Mt 9,24).

k Jn 11,16: „Boli na ceste a vystupovali do Jeruzalema. Ježiš išiel pred nimi a oni trpeli a so strachom išli za ním“ (Mk 10,32a).

k Jn 11,19: „Veľké množstvo Židov sa dozvedelo, že je tam, a prišli nielen kvôli Ježišovi, ale aby videli aj Lazára, ktorého vzkriesil z mŕtvych. A veľkňazi sa rozhodli, že zabijú aj Lazára, lebo preň mnohí Židia odchádzali a uverili v Ježiša. ... Zástup, ktorý s ním bol, keď vyvolal z hrobu Lazára a vzkriesil ho z mŕtvych, vydával o tom svedectvo. A zástupy mu vyšli v ústrety, lebo počuli, že urobil toto znamenie. Vtedy si farizeji hovorili: „Vidíte, že nič nezmôžete?! Hľa, celý svet ide za ním!““ (Jn 12,9-11.17-19).

k Jn 11,22: „Preto vám hovorím: Verte, že všetko, o čo v modlitbe prosíte, ste už dostali, a budete to mať“ (Mk 11,24).

k Jn 11,26: „Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života“ (Jn 5,24).

„My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti“ (1Jn 3,14).

k Jn 11,27: „Obstúpili ho Židia a hovorili mu: „Dokedy nás chceš držať v neistote?! Ak si Mesiáš, povedz nám to otvorene“ Ježiš im odvetil: „Už som vám povedal, a neveríte. Svedčia o mne skutky, ktoré konám v mene svojho Otca, ale vy neveríte, lebo nie ste z mojich oviec“ (Jn 10, 24-26).

„Žena mu vravela: ‚Viem, že príde Mesiáš, zvaný Kristus. Až príde on, zvestuje nám všetko.‘ Ježiš jej povedal: ‚To som ja, čo sa rozprávam s tebou“ (Jn 4,25-26).

„A vy ma za koho pokladáte?“, opýtal sa ich. Odpovedal Peter: ‚Za Božieho Mesiáša“ (Lk 9,20).

k Jn 11,33: „Keď to Ježiš povedal, zachvel sa v duchu a vyhlásil: „Veru, veru, hovorím vám: Jeden z vás ma zradí“ (Jn 13,21).

k Jn 11,40: „Toto urobil Ježiš v Káne Galilejskej ako prvé zo znamení a zjavil svoju slávu. A jeho učeníci uverili v neho“ (Jn 2,11).

„A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami. A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca jednorodný Syn, plný milosti a pravdy“ (Jn 1,14).

„Keď to Ježiš povedal, pozdvihol oči k nebu a hovoril: ‚Otče, nadišla hodina: Osláv svojho Syna, aby Syn oslávil teba“ (Jn 17,1).

k Jn 11,43-44: „Nedivte sa tomu, lebo prichádza hodina, keď všetci v hroboch počujú jeho hlas a vyjdú: tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie“ (Jn 5,28-29).

„...a povedal väzňom: ‚Vyjdite! a tým, čo sú vo tme: ‚Zjavte sa!“ (Iz 49,9a).

„Potom sa tri razy vystrel nad chlapca, volal k Pánovi a hovoril: ‚Pane, môj Bože, nech sa, prosím, vráti duša tohto chlapca do jeho tela! Pán vyslyšal Eliášov hlas, chlapcova duša sa vrátila do jeho tela a ožil. Potom Eliáš chlapca vzal, zniesol ho z hornej izby do domu, odovzdal ho jeho matke a povedal jej: ‚Pozri, tvoj syn žije! Žena vravela Eliášovi: ‚Teraz už viem, že si Boží muž a že Pánovo slovo, ktoré máš v ústach, je pravdivé“ (1Kr 17,21-24).

„Keď Elizeus vošiel do domu, hľa, chlapec ležal mŕtvy na jeho posteli! Vošiel teda, zavrel za nimi dvoma dvere a modlil sa k Pánovi. Potom vyšiel hore, ľahol si na chlapca, ústa si položil na jeho ústa, oči na jeho oči, ruky na jeho ruky. Keď sa tak naň sklonil, chlapcovo telo sa rozohrialo. Vrátil sa, prešiel sa raz sem i tam po dome, išiel hore a vystrel sa nad neho. Nato chlapec sedem ráz kýchol a otvoril oči“ (2Kr 4,32-35).

k Jn 11,44: „Vzali Ježišovo telo a zavinuli ho do plátna s voňavými olejmi, ako je u Židov zvykom pochovávať“ (Jn 19,40)

„Ja však v spravodlivosti uzriem tvoju tvár a až raz vstanem zo sna, nasýtim sa pohľadom na teba“ (Ž 16,15).

„Zničí smrť navždy a Pán, Jahve, zotrie slzu z každej tváre...“ (Iz 26,8a).

„Preto prorokuj a povedz im: Toto hovorí Pán, Boh: Hľa, ja pootváram hroby, vyvediem vás z hrobov, ľud môj a vovediem vás do izraelskej krajiny. I budete vedieť, že ja som Pán, keď vám pootváram hroby a povyvádzam vás z hrobov, ľud môj. Vložím do vás svojho ducha, že ožijete, a dám vám odpočinúť na vlastnej pôde. A budete vedieť, že ja, Pán som to riekol a splnil,“ hovorí Pán“ (Ez 37,12-14).

užívotnenie

Ježišovi práve oznámili, že jeho priateľ je ťažko chorý. Hoci je známe, že Ježiš bol veľmi dobrý priateľ Lazára, Marty a Márie. A predsa sa k nim neponáhľal. Kedykoľvek cítiš nutnosť vyzývať Pána, aby sa k tebe ponáhľal, uvedom si, že u neho sa nikdy nemusíš obávať, že by niečo zmeškal. On neotáľa preto, že by váhal, ale preto, že ťa chce pripraviť na väčší dar, než by si bol schopný prosieť. Z Božej perspektívy vyzerajú Božie veci úplne inak ako z tvojej. Aj tie veci, ktoré môžeš vnímať ako veľké nešťastie, dokáže jeho láska premeniť na Božiu oslavu. Nahrad' preto všetku svoju netrpezlivosť a neistotu bezpodmienečnou dôverou v Boha.

Keď prežívaš ťažké chvíle, pýtaš sa, prečo Boh nekoná. „Kde je ten Pán Boh teraz?“ – pýtajú sa v takých chvíľach mnohí. Zdá sa ti, že posledné slovo patrí smrti, či už smrti fyzickej alebo smrti našich túžob a plánov. Ale pre Ježiša je smrť obyčajným spánkom. Vzkriesiť to, čo je mŕtve, je pre Ježiša práve také ľahké, ako niekoho zobudiť zo spánku. Preto môže Ježiš povedať slová, ktoré sa ti môžu zdať absurdné, že je rád, že nebol v Betánii, aby mohol Lazára uzdraviť. Dá im totiž možnosť zažiť niečo väčšie, čo im otvorí srdcia pre vieru. Preto neobviňuj hneď Boha, nebuď z neho sklamaný; uč sa dôverovať jeho moci a jeho láske.

Ak v ťažkej situácii dokážeš veriť, ako to urobila Marta, Ježišovi tým urobíš veľkú radosť. Preto tak, ako Marte, aj tebe môže zverovať svoje tajomstvá. Marta sa preto ponáhľala domov, aby aj svojej sestre Márii sprostredkovala účasť na tomto dôvernom stretnutí s Bohom. Ak chceš urobiť svoj apoštolát účinným, prehlbuj najskôr svoju dôveru voči Bohu, on ti odpovie svojou láskou a táto skúsenosť sa začne z teba k ostatným šíriť úplne spontánne.

„Ak uveríš, uvidíš Božiu slávu.“ Niet väčšej slávy, ako keď znovu povstáva vo svojej kráse duša, predtým zohavená hriechmi. Ak sa ti zdá, že ťa tvoj hriech neustále premáha alebo ak si už dávno nezakúsil radosť Božieho odpustenia a tvoja duša už zapácha, uver Ježišovi, uver jeho moci. Vzkriesi ťa k životu. „Áno, Pane, ja som uverila...“ Milosť očistenia sa udeľuje vo svätej spovedi.

Ježišova láska je veľmi nežná. Ľudia často vnímajú Boha ako toho, ktorý je náročný a prísny. Možno aj ty ho takto vnímaš. A hľa, je tu pred nami Boh, ktorý plače. Plače s nami, plače nad nami..., plače s tebou, plače nad tebou „Hľa, ako ho miloval!“ Náš Boh

nie je necitlivý. Je milujúci a plný súcitu. „Srdce sa vo mne obracia, rozhorieva sa vo mne súciti,“ volá Boh ústami proroka Ozeáša (11,8b). Môžeš sa k nemu kedykoľvek obrátiť, má pre teba pochopenie. Nie je len plný súcitu, je aj plný moci. Dokáže urobiť, čo je pre teba osožné. A je aj Múdrosť sama, preto vie, čo je naozaj pre teba osožné. Ježiš prišiel do Betánie nielen vzkriesiť Lazára, ale tiež pred zhromaždenými ľuďmi osláviť Otcovu moc a dobrotu. Aby si uveril, že koná ako ten, ktorý má moc, volá silným hlasom: „Lazár, pod' von!“ Myslíš, že všetci prijali toto jeho svedectvo? Niektorí pôjdu k farizejom, aby im oznámili, čo sa stalo. V podstate ho išli udať. Kto si zatvrdí srdce, neuverí, „ani keby niekto z mŕtvych vstal“ (Lk 16,31). Skúmaj svoje srdce, či aj ono sa nezatvrdzuje pred Božími skutkami v tvojom živote. Alebo: Vidíš Božie skutky vo svojom živote? Ak nie, pros, aby si ich videl.

sebareflexia

„Ale aj teraz viem, že o čokoľvek poprosíš Boha, Boh ti to dá.“ Dôverujem Ježišovi, že môže urobiť všetko, čo bude pre mňa nozoaj potrebné? A keď to nedostanem tak, ako by som si to predstavoval – dôverujem mu, že je to preto, lebo má pre mňa pripravené niečo lepšie?

„Veríš tomu?“ Skutočne veríš v Božiu dobrotu, v to, že sa o človeka zaujíma a súciti s ním? Veríš, že je milujúci Otec, aj keď musíš prežívať niečo ťažké?

Vidíš Božie skutky v tvojom živote? To, čo Boh koná s tvojou rodinou, tvojimi priateľmi? Hovoríš o tom aj iným? Skús...

modlitba

Pane, ako je to s mojou dôverou v teba? Ty vieš... Keď budem v ťažkých situáciách, chcem si spomenúť na teba, na Boha, ktorý môže urobiť všetko, čo je pre mňa dobré. Chcem, Pane, veriť v tvoju dobrotu, že si môj milujúci Otec. Ak budem vidieť tvoje skutky v mojom živote, nauč ma o nich hovoriť svojim kamarátom. Ďakujem ti, Pane, za tvoj záujem o mňa. Amen.

zapamätaj si

„Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, bude žiť aj keď umrie. A nik, kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky. Veríš tomu?“ (Jn 11,25-26).

kvízové otázky

1. Vyber správnu odpoveď

Chorý Lazár pochádzal z

- A/ dediny Marty a jej sestry Márie
- B/ Betfage
- C/ Betánie

Ježiš mal rád

- A/ Martu
- B/ Máriu
- C/ Lazára

Ako nazývali Tomáša?

- A/ Didymus
- B/ Neveriaci
- C/ Lévi

Komu povedal Ježiš: „Tvoj brat vstane z mŕtvych.“?

- A/ Márii
- B/ Marte
- C/ Salome

Kde bol Ježiš, keď sa dozvedel, že je Lazár chorý?

- A/ v Jeruzaleme
- B/ v Nazarete
- C/ za Jordánom

Keď Ježiš už nechodil verejne medzi Židmi, odišiel do kraja blízko púšte. Do akého mesta?

- A/ Efraim
- B/ Kafarnaum
- C/ Betánia

Keď Mária rýchlo vstala a šla za Ježišom, Židia si mysleli, že

- A/ sa ide vyplakať k hrobu
- B/ chce byť osamote
- C/ sa ide modliť

Keď bol Lazár chorý, sestry poslali Ježišovi odkaz:

- A/ „Pane, ten, ktorého miluješ, zomiera.“
- B/ „Pane, ten, ktorého miluješ, je chorý.“
- C/ „Pane, ten, ktorého poznáš, je chorý.“

Ako ďaleko je vzdialená Betánia od Jeruzalema?

- A/ cca 2790 metrov
- B/ 15 stadií
- C/ asi 3 km

Odpovedz

Čo znamenala Lazárova smrť pre Ježiša?

Čo v udalosti vzkriesenia Lazára dokazuje o Ježišovi, že je „opravdivým“ človekom?

2. Kto povedal komu?

„Podme znova do Judey.“

„Pane, ak spí, ozdravie.“

„Podme aj my a umrime s ním.“

„Áno, Pane, ja som uverila, že ty si Mesiáš, Boží Syn, ktorý mal prísť na svet.“

„Učiteľ je tu a volá ťa.“

„Vy neviete nič. Neuvedomujete si, že je pre vás lepšie, ak zomrie jeden človek za ľud, a nezahynie celý národ.“

3. Doplň čísla

Keď sa Ježiš dozvedel, že Lazár je chorý, koľko dní zostal ešte na mieste, kde bol?

Koľko dní ležal Lazár v hrobe?

Efraim, dnešné el Tajjibe je vzdušnou čiarou vzdialené na sever od Jeruzalema asi

1 stadion je asi